



Зоран Ђирјаковић: Шест пута „уа” за радничку класу

Разбијање слатких илузија увек је тужно. Свако ко верује да левичарски баук данас кружи Србијом требало је да дође на скуп „Против мера штедње и приватизације – солидарност са народом Грчке”, који је у недељу на Тргу републике у Београду организовало 17 левичарских организација и удружења окупљених у „Леви самит Србије”.

Све са новинарима и пословичним шетачима паса, чекачима аутобуса и случајним пролазницима, по дивном дану на скупу самопроглашене „српске Сиризе” окупило се педесетак људи. Једно од шест „уа”, које су говорници покушали да измаме из депримирајуће малобројне и анемичне публике, било је када је једна од активисткиња прочитала да „у Србији не постоји ниједна партија било у власти било у опозицији која заступа радничку класу”.

То је, нажалост, тачно. Али изгледа да таква снага не постоји ни ван странака које нам неолиберализам нуде под различитим, неретко левичарским етикетама. Број присутних био је десетак пута мањи од броја људи који су на различитим „фејсбук” групама објавили да долазе. Поставља се питање: Има ли наша понижена радничка класа разлога да верује левичарским „активистима” чији се ангажман своди на лајковање на „Фејсбуку” и шест „уа” за непријатеље праведније и једнакије будућности Србије?

Колико смо, чак и у остатку Европе, далеко од било какве левичарске алтернативе неолиберализму, демонстрирао је претходних дана и Алексис Ципрас. Сваким даном, нови грчки премијер је одустајао од понеког захтева који даје основу да се његова политика назове алтернативном. Штавише, решење које данас нуди у складу је са неолибералном логиком – када се појави тешко решив проблем, треба измислити нов „егзотичан финансијски инструмент” који маскира његово постојање и одлаже болно суочавање са последицама.

Нажалост, као и много мање радикални француски председник Франсоа Оланд, и Ципрас се брзо сударио с препрекама које намеће чињеница да је неолиберализам – са изузетком Кубе и Северне Кореје – колонизовао целу планету. Зато се сваки политичар који покуша да спроводи мало левичарскију политику, што подразумева игнорисање размера и природе глобалне хегемоније неолиберализма, брзо суочи са још већим проблемима од оних које покушава да реши.

Оно што ипак даје наду није мера у којој је Ципрас као премијер остао прави, „радикални” левичар, већ чињеница да је чак и његов мало хуманији „неолиберализам лајт”, и без кравате, изазвао толико велику панику у западним центрима финансијске, политичке и медијске моћи.



Величина оцрњивања и степен сатанизације у великим западним медијима постали су добра мера валидности алтернатива које нам се нуде. Ако је судити по Си-Ен-Ену и осталим неформалним гласилима наших неолибералних господара, модерни, исламом инспирисани покрети и партије једини су данас у стању да артикулишу стварну економску, политичку и друштвену алтернативу.

С једне стране, снажно ослоњени на идеје заједништва, једнакости и солидарности, они у муслиманском свету, али и на Западу, покривају простор који је некада био резервисан за данас безидејну левицу. С друге стране, они једини пружају организован отпор и успевају не само да контролишу огромне територије, већ и да на њима оживотворе принципе који не представљају пуку модификацију неолибералног рецепта.

Зато једини баук који данас кружи Србијом, Европом и светом јесте баук Исламске државе. Идејно банкротираним левичарима је много теже него самоувереним неолибералима да препознају да није Ципрас већ Абу Бакр ел Багдади коначно показао да Маргарет Тачер, пророчица „краја историје”, није била у праву када је тврдила да алтернатива неолиберализму више није могућа.

Поред мешавине неверице, страха и гађења коју буде застрашујуће слике бруталности, Исламска држава даје наду да ће се једног дана поново појавити и неки левичарски баук. Можда би једна таква, валидна лева алтернатива неолиберализму коначно натерала чак и лење српске „радикалне левичаре” да схвате да се до промена, па и до револуције о којој воле да говоре, неће стићи лајковањем и фејвовањем.

За почетак, потребно је да се, бар по сунчаном фебруарском дану, некако натерају да пре два устану из кревета. Макар да, уместо маме, успут прошетају пса. Велике промене често крећу од малих ствари.



Владимир Симовић: Ипак сунчанији дани за левицу у Србији

У тексту објављеном у „Политици” 18. фебруара, Зоран Ћирјаковић помиње Леви самит Србије (ЛСС) као „самопроглашену српску Сиризу”, а једна од поенти самог текста је банална очигледност – левица је у Србији на маргинама политичког поља.

Важно је пре свега рећи да ЛСС никада себе није прогласио „српском Сиризом”. Данас се у Србији позивањем на Сиризу самопромовише велики број партија и њихових кадрова – од Покрета социјалиста, преко Борка Стефановића, па све до Српске радикалне странке. С друге стране, позиција ЛСС-а је јасна: ниједна политичка опција у

Србији не нуди алтернативу банкротираним систему у којем живимо, а који, штитећи интересе власника капитала, ефективно онемогућава највећи број људи да задовоље своје потребе. Насупрот томе, чланице ЛСС-а активно учествују у конкретним социјалним борбама из којих израстају аутентични покрети, који су у стању да изнесу такву алтернативу.

Ипак, левица у Србији тренутно није велика и није утицајна. Али пре него ли закључимо да је таква ситуација последица „лењости” активиста и активисткиња, што имплицира Ћирјаковић у свом тексту, потребно је осврнути се на локални контекст и анализирати скорашња друштвеноисторијска кретања.

Још осамдесетих година номинално лева власт у СФРЈ одустаје од социјализма и склапајући споразуме са ММФ-ом хвата корак с неолибералном офанзивом која је већ увелико нагрисала социјалдемократске државе Западне Европе. Деведесете су за левицу на нашим просторима „црна рупа”. Партије које су се називале левим ефективно су спроводиле политику деснице, пре свега оличену у приватизацији заједничке својине, која је довела до масовног осиромашења становништва. Ова пракса је на мејнстрим политичкој сцени настављена до данас када наводно социјалиста, Александар Вулин, спроводи економски најлибералније мере.



Али није довољно само уперити прст у партије. У Србији, сем неколико изузетака, очигледан је и један дисконтинуитет у раду лево оријентисаних интелектуалаца. Професори на универзитетима су током деведесетих масовно конвертирали, а курикулуми су очишћени од садржаја који иоле доводе у питање капиталистички систем. Синдикати су бирократизовани и централизовани, а међусобно гложење им је често важније од саме борбе за права радништва.

У таквом окружењу левица се изграђује малтене од нуле и потребно ју је лоцирати на терену, пре свега у аутономним радничким борбама против приватизације, студентским борбама против комерцијализације образовања, али и у борби за права жена, борбама на културној сцени итд. То су поља из којих израста ЛСС, који није „српска Сириза”, али

свакако јесте српска левица. Или барем један њен део.

Да ли је на протесту подршке народу Грчке, али пре свега протесту против мера штедње и приватизације Србији, било 50, како тврди Ћирјаковић, или 250 људи – ирелевантно је. Број није велики. Ипак, у тренутку медијске блокаде, свако окупљање које преиспитује политику штедње и приватизације постаје важно. А ситуација у Србији је таква да ће окупљања бити све више.

На крају текста Ћирјаковић своју надуполаже у Исламску државу која каже да је показала да је „алтернатива неолиберализму могућа“. Чак и да можемо рећи да је ИД алтернатива неолиберализму, она дефинитивно није алтернатива капитализму. У питању је гротескна творевина, изграђена на очају сиромашних и обесправљених, а која у крајњој инстанци не доводи у питање профитом вођену економију. У том смислу, ИД је алтернатива капитализму колико је то био и фашизам – ни најмање.

Много би конструктивније било лоцирати поља борбе на „домаћем терену“. Но, добро, конструктивност тешко да можемо очекивати од човека који ће радије пребројавати присутне на протесту, него што ће активно допринети борби против експлоатације.



Зоран Ћирјаковић: Инвазија марксовца

Поводом текста „Ипак сунчанији дани за левицу у Србији”, од 26. фебруара

Господин Владимир Симовић ме у свом реаговању на мој текст „Шест пута уа за радничку класу” оптужио да нисам био конструктиван у односу према „радикалној левици” у Србији и да активно не доприносим „борби против експлоатације”.

Нажалост, ове тврдње, као и серија клевета и дисквалификација којима сам изложен због текстова о организацијама које се представљају као представници праве, радикалне или марксистичке левике, могу деловати уверљиво свакоме ко није упознат с начином како се левичари окупљени у Левом самиту Србије боре против експлоатације.

Да нисам желео да будем конструктиван, навео бих карактеристичне примере јавног деловања Матије Меденице, трећег говорника на скупу који је „српска Сириза” одржала на Теразијама пред „масом”, која можда под дејством све популарнијег биљног тамјана, може да нарасте на 250 људи које помиње Симовић.

Да нисам желео да будем конструктиван, цитирао бих твитове Меденице, који је активан под корисничким именом Марксовац и – под слоганом „Између фронта и фајронта” – истиче да „живи у ритму музике за бес”. У том случају, сигурно бих поменуо и његов анархистички коан „тешки злочини, сваки дан их починим – бусплус”, галилеовски закључак „све пролази – остају подочњаци” и револуционарне стихове „клонуло је моје тело, уморне су моје ноге – од рејва и дроге”.

Да нисам желео да будем конструктиван, Борислав Борко Стефановић, новорођени левичар заробљен у тесно скројеним оделима и телу неолиберала, не би морао да „јавно позива на кафу Меденицу и екипу из ’Маркса 21’”, већ би у „Политици” могао да се упозна са Меденичином инвентивном стратегијом: „Имам снажан порив да се издрогирам и да легнем да спавам и у међувремену све да прође и кад се пробудим да и даље будем лепо издрогиран”, коју је твитовао 15. септембра.

Да нисам желео да будем конструктиван, цитирао бих ставове о Косову „Маркса 21” – који представља окосницу Левог самита Србије: „Главна карактеристика српске политике нетрпељивости било је и остало одбијање права Косова на самоопредељење, тј. права на формирање независне државе. Насупрот томе, главна карактеристика

балканске политике пријатељства требало би да буде управо одбрана права Косова на самоопредељење, права на формирање независне државе, насупрот догматском негирању овог права од стране наше владајуће класе.”

Да нисам желео да будем конструктиван, навео бих и њихово тумачење узрока слабости левице у остатку региона: „Док левица у Србији не ојача и не усвоји јасан став против повратка државе Србије на Косово, тешко је очекивати да се развије шири покрет солидарности међу народима на самом Косову и на Балкану. Но, ово је знак да постоји велик потенцијал за борбу за право на самоопредељење, за Косово слободно од империјализма.”



Да нисам желео да будем конструктиван, цитирао бих и свађе на „Фејсбуку” између левичарских учитеља и учитељица Борка Стефановића око тога ко је био „вечнији” студент Филозофског факултета или расправе о донаторским неправдама и миљеницима Роза Луксембург штифтунга, који је постао „Сорос фондација” за радикалне левичарске предузетнике у Србији.

Да нисам желео да будем конструктиван, написао бих и текст у коме бих поставио питање шта у Србији стварно подржава фондација левичарских потомака – да цитирам Данијела Голдхагена, професора на Харварду – „Хитлерових добровољних џелата”. Да ли је циљ Роза Луксембург штифтунга да, после „либералне” некрополитике, оличене у циничном политичарењу окренутом ка деведесетим у коме су главни аргумент лешеви и њихов број, овде ојача и нова, „радикално лева” некрополитика? Другим речима, да ли, можда несвесно, доприносе да – поред 7.000 невиних сребреничких жртава – и тела (несрпских) жртава српских квислинга из Другог светског рата буду претворена у „батину” којом ће српски радници и сиротиња бити ударани по глави сваки пут када затраже да неко води рачуна о њима и њиховим мукама?

Да нисам желео да будем конструктиван, написао бих и да ме бројне активности дарежљивог немачког левичарског РЛ штифтунга у Србији нису убедиле да они стварно верују да овде треба да постоји делотворна левичарска снага која ће бринути о радницима – и неће бити фокусирана само на „српски фашизам”, геј параду, мајке Сребренице, платане или Пети паркић.

Пошто сам покушавао да будем не само конструктиван већ и добронамеран, до данас у текстовима у којима сам писао о нашим левичарима и њиховим западним спонзорима нисам помињао ништа од свега овога. Али, ако Симовић и даље мисли да нисам довољно уверљиво показао своју конструктивност, спреман сам да понудим још аргумената. Самоповређивање је увек ствар личног избора, што већина нас, пре или касније, некако успе да научи.

И, за крај ове тужне приче коју сам невољно написао, нешто што ће се, верујем, допасти и Симовићу и његовом „антифашистичком” саборцу Андреју Носову, ударнику „културне деконтаминације” и новом пулену „европске Србије” на вучићевски начин. Више нисам колумниста „Политике”. И по сунчаним и по кишним данима, инвазију марксоваца посматраћу са стране.



Владимир Симовић: Куд се деде политички аргумент?

Поводом текста „Инвазија марксоваца”

У претходном тексту упутио сам критику Зорану Ћирјаковићу да у својој анализи левице није конструктиван, али нисам помишљао да је истовремено и злонамеран. Његов последњи текст, објављен у „Политици” 3. марта, у овом другом ме, нажалост, демантује. Уместо да на аргументе одговори аргументима, Ћирјаковић претећи прелази на терен злонамерног ад хоминем обрачуна и игра на карту таблоидне дискредитације.

Ћирјаковићев текст је срочен на начин који, фокусирајући се на индивидуе, политику ефективно скида са тапета. Иако тобоже критичар неолиберализма, аутор у том смислу остаје део неолибералног идеолошког тока који се труди да, под велом наводне објективности, деполитизује и обесмисли било какву колективну борбу у нашем друштву.

Његов покушај дискредитације нових левих иницијатива базира се на замишљању некаквог идеалног субјекта леве политике. Функција тог имагинарног субјекта није ништа друго до да легитимише Ћирјаковићеву „критику”. Ефекти овакве поставке свODE се на пуки конформизам аутора и прикривају, чак и легитимишу његову политичку инертност. Ипак, илузија је цинизма да стоји изван и изнад политичких и друштвених процеса. Ако је врхунац Ћирјаковићеве политичке анализе јефтина дискредитација левих снага у Србији, јасно је на чијој страни барикаде он фактички стоји. Привидно добронамеран, Ћирјаковић заправо обавља агресиван идеолошки рад којим се даље маргинализује левица. Када се принципијелна политичка питања замене таблоидним денунцијацијама, политичко се ефективно своди на илузију. Тиме се у другом кораку доприноси утврђивању постојећег стања као јединог могућег.

Други ниво Ћирјаковићеве реакције је покушај да редукује спектар тема којима би левица требало да се бави. Но, политика левике је свеобухватна и није је могуће сузити на ову или ону појединачну тему. У питању је политика која се заснива на интересима свих који живе од свог рада. Левица се супротставља капиталистичком систему који прожима све поре друштва и који је скројен тако да обезбеди максимизацију профита, а не задовољење потреба људи.

У том смислу за левицу су важна чак и питања посечених платана. Али левица овом питању не прилази из сентименталних разлога жала за старим стаблима, већ пре свега из протеста због недемократског управљања јавним буџетом.

Левица заступа интересе радништва. Леви самит Србије су покренули радници и раднице предузећа која су у периоду рестаурације капитализма темељно уништавана. Сви они воде борбу против приватизације, за радна места и радничко управљање, а у тој борби су неретко наилазили на отпоре владајућих структура.



Ипак, у тренуцима када се капитал неометано креће целом планетом, затварање само у границе националних држава доведиће до неминовног пораза. Ефекте таквог затварања можемо свакодневно осетити. Наиме, под изговором подизања конкурентности и привлачења инвеститора, наше владе активно снижавају цену рада, али и основна права

Пише: Зоран Ћирјаковић и Владимир Симић
недеља, 02 август 2015 01:23

радника и радница мењајући законе о раду. Затварање у националне оквире у периоду глобалног капитализма значи интензивирање такмичења између радништва различитих држава у томе ко ће бити више експлоатисан. Стога је политика левице супротстављена како економској и војној доминацији великих сила, тако и локалним национализмима, али и аутошовинизмима.

Левица не оставља ни једно питање по страни, а њена улога није да „води рачуна о нечијим мукама”, већ да креира политичку алтернативу и позива на солидарну акцију. Но, очигледно да Ћирјаковић у свом кабинету на приватном факултету није у позицији да јасно сагледа димензије левице и леве политике. Левица је у борби свих који се супротстављају смањењу плата и пензија, уништавању јавног школског и здравственог система, приватизацији последњих остатака својине коју је наше друштво удруженим снагама градило. Левица је борба против економске и патријархалне опресије над женама. Левица је оличена и у борби за јавни простор. Речју, левица је борба за друштво базирано на солидарности и потребама људи, а не на конкуренцији и интересима капитала.



Зоран Ћирјаковић: Идеални непријатељи неолиберализма

Поводом текста „Куд се деде политички аргумент?”, од 11. марта

Господину Владимиру Симићу изгледа не иде радикално левичарење, па је у одговору на мој текст „Инвазија марксоваца” решио да, после смеле реинтерпретације односа исламиста према капитализму, да оригиналан допринос студијама медија.

Симовић, наиме, тврди да пуко цитирање ставова које је један активиста јавно објавио – под својим именом и презименом и уз истицање чланства у организацији која чини ударну песницу Левог самита Србије – представља „ад хоминем обрачун” и „таблоидну денунцијацију”. Додуше, активиста кога сам цитирао пише да сам само пренео његове „твитове који тематизују живот младих”.

Пошто ми Симовић замера због навођења личних имена и нашироког цитирања ставова левичарских организација, даћу једну целовитију слику деструктивног деловања и привилегованих „живота младих” радикалних левичара у Србији. Покушаћу да илуструјем зашто мислим да су они на путу да, цитираћу Симовића, „обесмисле било какву колективну борбу у нашем друштву”.

Алистер Кембел, бивши новинар порно магазина и уредник таблоида, који је постао стручњак за сахрањивање опозиције и медијских слобода, овде неће имати тежак посао. Националисти немају ниједног посланика у парламенту, демократе имају Борка Стефановића, а водећи радикални левичари јавно делују и понашају се као да су их заједнички дизајнирали и обучили Александар Вучић и Маргарет Тачер, најуспешнија гробарка левичарских покрета у новијој историји.

Ставове и животне идеале које сам цитирао може јавно да изнесе само неко ко не зна какав је „живот младих” у Србији, стотине хиљада оних који нису имали срећу да се роде као привилегована београдска деца нити имају дефицит морала који је потребан за удобан живот у донаторским баруштинама. Штавише, толико неодговорно и саможиво јавно деловање сугерише да је реч о некоме кога уопште не занимају муке сиромашних и истински маргинализованих људи.

Симовић ме оптужује за „дискредитацију левих снага у Србији”. Али, мислим да сам прекасно проговорио о снагама које дискредитују идеје које наводно заступају и сваки покрет у чијем саставу се налазе, па и Леви самит Србије. Тужно је да Симовић не увиђа да потпуна дискредитација таквог активизма представља предуслов јачања одговорне и делотворне левице, оне која, бар сама, неће моћним непријатељима нудити оружје којим могу да је у сваком тренутку униште у очима радничке класе, милиона понижених гласача који не сањају снове урбаних зависника.

Чини ми се да је наша радикална левица данас у канџама бунтовника без разлога и умишљених интелектуалаца у покушају, које су родитељи одавно увели у један перверзни, али ушушкани приватни комунизам. Они живе у транзиционом Дизниленду у коме су марксизам и анархизам сведени на адолесцентске поткултуре, идентитетски избор лењиваца са палестинском марамом око врата којима вишак адреналина не да да постану хипстери, али желе да буду кул.



Нажалост, деловање радикалне левице се овде углавном свело на дугачак обред прелаза за размажене вечне студенте, мамине и татине спонзорце и спонзоруше, и цинични „пројектаријат”, неуморне скупљаче донација од разних штифтунга и фондација. Када, ваљда негде око четрдесете, буду принуђени да коначно одрасту, ти, углавном безбрижни, али љутити млади људи себе виде као „раднике” у култури и креативним индустријама. Идеална занимања су диск-џокеј, теоретичар и борац за права радника.

Али, ишао сам на неке од трибина и чини ми се да многи активисти радничке животе познају само са хиперестетизованих и стерилисаних фотографија Себастијаоа Салгада – на којима су нека од најсуровијих и најубитачнијих радних места на свету, где се живи кратко и умире од подмуклих болести које растачу сваку ћелију, представљена као дестинације које жарко желите да посетите.

Пошто је Симовић увео и једну прилично јадну, „ад хоминем” дисквалификацију, навешћу неколико ствари о себи. Немам кабинет, имам седам година радног стажа и до пре само неколико месеци могао сам да послужим и као пример прекаријата, несигурног рада. За више од седамдесет текстова, објављених током претходне две године у различитим рубрикама у „Политици”, добио сам укупно 109.000 динара. У „Времену”, у коме сам повремено објављивао текстове, плаћен сам још слабије.

Већина новинара у Србији су људи који, као и ја, воле да пишу, чак и за понижавајуће мале хонораре. Притом, над многима од нас се редовно иживљавају не само бахати режими који уживају подршку Запада, већ и разни „марксовци” и „констатиновићевци”

Полемика о неолиберализму и левици

Пише: Зоран Ћирјаковић и Владимир Симић
недеља, 02 август 2015 01:23

који са тог истог Запада добијају обилне донације или удобно живе од резултата милошевићевско-транзиционог приватног предузетништва својих родитеља. Поврх свега, многи од самопроглашених либералних и радикалних левичара чине све да дезавуишу и „Политику” и „Време”, два најотворенија и најслободнија медија у Србији.

Све што могу је да одбијем да новим одговорима Симићу наставим да дајем повод за јавно промовисање ових деструктивних паралевичара, који упорно одбијају да престану да доприносе опстанку „постојећег стања као јединог могућег”. Уз толико добре, идеалне непријатеље, неолибералима Вучићу, шта год данас била његова идеологија, и не требају савезници.

(Политика)